

Glas zaveznikov

Leto II - št. 222 Informacijski dnevnik A. I. S. Cena 4 lire

TRST, petek 8. marca 1946
UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 - Telefon št. 93354 in 94443
OGLASI: Cena za millimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (cemrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno S.P.I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

USA ZAHTEVA UMIK SOVJETSKIH ČET

VOLITVE V LONDONU

London, 8. marca
Prvi izidi volitev v krajevni zbor v Londonu v desetih izmed 27 volivnih okrožjih, izmed katerih večji del je naselejen z delavci, kažejo, da so laburisti vzeli konservativcem mest v vseh okrožjih razen v okrožju Bethnal (Green Southwest), kjer so izgubili dve mesti v korist liberalne stranke. Konservativci so zadržali dve mesti v okrožju Hamstead, kjer niso pričakovali nobenih sprememb.

Pri teh volitvah je bilo za 12 mest, ki jih je bilo treba ponovno izvoliti. Po številu v prvih šestih okrožjih so znani naslednji izidi: laburisti 54 (deset izvoljenih brez opozicije), konservativci 8 (šest brez opozicije) in liberali 2. V prejšnjem krajevnem zboru so bili zastopniki: laburisti 76 in konservativci 48.

DELO KOMISIJE

Trst, 8. marca
Odposlanci zaveznških zunanjih ministrov, ki so včeraj prispeli v Trst, da bi začeli s preučevanjem italijansko-jugoslovanskega obmejnega vprašanja, preučujejo danes množico zadevnih listin.

Z oredotčenim delom ne bodo pričeli pred prihodom glavnega sovjetskega odposlanca Gerasimova, ki bo verjetno danes popoldne prispel iz Ljubljane v Trst.

V mestu so se pojavile številne zastave, večinoma so italijanske s petokrakno zvezdo. Videle se tudi nekaj britanskih in ameriških ter redke francoske zastave.

VABILO JUGOSLOVANOM NA VRNITEV

London, 8. marca
Po vesti INS je jugoslovanski zvezni urški včeraj javil, da je dodaljan rok za vrnitev jugoslovanskih podanikov do 16. aprila. Zavezniški ministri, ki bi se želeli vrniti, se lahko okoristijo amnestije na glede na politično preteklost.

ZANIKANA DEMOBILIZACIJA POLJSKIH ČET V ITALIJI

Rim, 8. marca
V Rimu so včeraj objavili, da je vst. ki jo je v sredo oddajala radjska postaja Milano, po kateri naj bi bil britanski veleposlanik v Italiji Noel Charles izvabljen, naj bi bila poljske čete v Italiji demobilizirane koncem aprila, popolnoma sestreljena.

VOBORNSTVO V BERLINU

Berlin, 8. marca
International News Services javlja, da je polkovnik L. Howley javil, da so ameriške oblasti aretirale deset nemških komunistov, ker so delili protizakonita navodila svojim prijateljem in organizirali vojniško delovanje v ameriški vojski upravi. Američanom bo sodilo ameriško vojsko sodišče.

SOVJETSKA CENZURA V BUDIMPEŠTI

London, 8. marca
Agencija Associated Press je objavila formalni ugovor prbi sovjetski cenzuri poročil. V ugovoru je določeno, da sovjetski cenzor pri prejetem uradu v Budimpešti zahteva nekater odstavke na najmanj dveh drugih poročilih.

NEOBČAJEN SVET ALBANSKE VLADE

Tirana, 8. marca
Agencija ATA javlja, da je albanski zunanji ministristvo pripojilo vsem albanskim državljanom, da so vrnjejo v domovino ali pa, da bi se vrneli, naj počakajo, dokler ne bo albanska republika poslala svojih diplomatskih in konzularnih predstavnikov v tiste države, kjer živijo.

ATOMSKA TAJNOST

Washington, 8. marca
Vestnik Washington Post je objavil, da so ameriški vladni odbori, ki preučujejo protiameriški aktivnosti, odobrili atomski bombi. Predsednik odbora John Wood ni hotel odgovoriti na vprašanje, če je ameriško raziskovanje v zvezi z kanadskimi tajnostmi.

Zavezniška komisija je prispela v Trst

TRST, 8. marca. — Pooblašenci zaveznških zunanjih ministrov, ki morajo preučiti in staviti predloge o italijanski — jugoslovanski meji, so prispeli v Trst včeraj zjutraj. Sovjetski in britanski delegati bodo stanovali v hotelu Excelsior, francoski in ameriški delegati pa v «Grande Albergo della Città». Večji del sovjetskih delegatov, ki bodo dopotovali preko Ljubljane, še ni prispel.

Predstavniki štirih velesil so: Jean Philippe Wolfram za Francijo; M. Geraščenko za Sovjetsko zvezo; C. H. M. Waldoock za Veliko Britanijo in Philipp Mosely za Združene države.

Jugoslovanska vojna škoda pod italijansko zasedbo

BEograd, 8. marca. — Komisija za določitev vojne škode, ki jo je povzročila Italija v Jugoslaviji za časa zasedbe, je svoje delo skoraj zaključila. Kakor so objavili pristojni čimtelji, naj bi bile zahteve do Italije naslednje: 1. 1941 je bilo v Jugoslaviji okoli 350.000 italijanskih vojakov. V naslednjem letu ter do 8. septembra 1943 so zasedbene sile zničale na 300.000 moš. Po 8. septembru so fastične čete skupno z nemškimi skupinami ropale ter tako povzročile škodo v približni vrednosti 9 milijard dinarjev po cenah iz 1. 1938.

Škoda, ki jo je utrpel narod, znaša 1.449.000.000 dolarjev. Država je bila okodovana za približno eno milijardo; škoda pa, ki so jo utrpeli civilne osebe, ki so jih postrelili in deportirali, računajo na več kot 6 milijard dolarjev.

Okupatorji so antili naprave več kot sto rudnikov in tako povzročili skupno škodo čez 8 milijonov dolarjev. Enako se je zgodilo v tekstilno in električno industrijo. Na 50 milijonov dolarjev cenijo škodo, ki so jo prizadeli na prisilniških napravah; potopljenih je 190 potniških ladij, 20 trgovskih prevoznih ladij in čez 1000 motornih colnov. Uničili so pristaniške naprave v Splitu in Šibeniku.

Škoda, ki so jo povzročili po bolnišnicah, znaša 15 milijonov dolarjev. V njih ali polkodovali so 32 bolnice in preko 300 drugih sanitarnih naprav.

Na področju javnih del so razrušili 5000 km cest, 140 mostov, 9 električnih central in 60 tovarn.

Is Crne gore so odvlekli Italijani 200 tisoč glas in tinte in preko milijon ovac. Cloveske trte znašajo v Crni gori 200.000. O Sloveniji, Bosni in Dalmaciji je nimajo dokončnih podatkov, vendar je število znatno višje. V pristojnih krogih prestolnice poudarjajo, da predstavlja vojne reparacije s strani Italije edini temelj za rešitev jugoslovansko-italijanskih vprašanj, kakor tudi za vzpostavitev normalnih odnošajev med obema državama. Jugoslovija želi doseči tako rešitev, ki bo tudi v interesu miru tega dela Evrope. Podatkejo tudi, da želi jugoslovanski narod iskreno vzpostavitev dobrih odnošajev z italijanskim narodom, ko mu je sledil tudi z veliko simpatijo v boju za popolno demokratizacijo.

Zavezniški poziv in španski odgovor

NEW YORK, 7. marca. — Radjska postaja «WBAU», ki pripada študijskemu središču za ameriško vojsko v Biaritzu, je oddajala za španski narod besedilo skupne ameriško-francosko-angleške izjave proti Francoskemu režimu v Španiji, katereva se glasi po sporočilu ameriškega zunanjega ministra Jamesa Byrnesa:

«Vlade Francije, Velike Britanije in Združenih držav so izmenjale med seboj svoja stališča do sedenja španske vlade. Strinjale so se v tem, da ne bo mogel španski narod upati na popolno in prijateljsko sodelovanje tistih držav, ki so s skupnim trudom porazile nemški nacizem in italijanski fašizem, ki sta pomagala sodanjenemu španskemu režimu na oblast, dokler bo general Franco na oblasti v Španiji.

Nihče ne namerava vmešavati se v španske notranje zadeve. Španski narod mora biti sam tvorec svoje usode. Kljub prisilnim ukrepom sedanjega režima proti prizadevanju španskega naroda, da bi se organiziral in izrazil svoje politične težnje, upajo omejene tri vlade, da ne bo španski narod ponovno padel v grozote državljanske vojne; nasprotno upajo, da bodo španski voditelji, rodoljubi širokih pogledov, kmalu našli sredstva, da mirno odpravijo Francovo režim, ukinejo fanatično organizacijo ter ustanovijo začasno vlado, pod katero bo imel španski narod priložnost, da si svobodno izbere obliko vlade in voditelje, ki si jih želi.

Med bistvenimi ukrepi so podelite amnestije, vrnitev španskim izgnancem, svoboda združevanja in zborovanja ter napoved svobodnih volitev. Vladi, ki bi se brez omejitve posvetila temu namenu, bi našla podporo in priznanje pri vseh narodih, ki ljubijo svobodo.

Takšno priznanje je obsegalo diplomatske odnošaje in praktične ukrepe za rešitev španskih gospodarskih vprašanj, v kolikor bodo to dovoljevale okoliščine. Ti ukrepi zdaj niso mogoči. Vprašanje vzdrževanja ali prekinitve diplomatskih odnošajev s Francovo vlado s strani francoske, angleške in ameriške vlade, je vprašanje, o katerem bodo odločili dogodki ter prizadevanje španskega naroda, da si priobori svobodo.

Dokaz o pripravah za vstop Španije v vojno
Ameriški zunanji minister Byrnes je objavil seznam petnajstih listin, ki obsegajo 37 strani in potrjujejo sodelovanje Španije z onimi silami in Francovo nameno, da bi stoptil v vojno na strani onih sil.

V seznamu so zapne listine, ki jih je postal Franco in njegovi ministri Hitlerju in Mussoliniju. Teško je nemški poslanik v Španiji von Stohrer dne 8. avgusta 1940 poročal, da bi Španija takoj stoptila v vojno, čim bi pričel ugoden trenutek. Tudi Franco je dal narčni o španski pomoči onim silam; izjavil je, da je glavni namen za-

sedba Gibraltarja in s tem prekinitev britanske zviženjske vezi skozi Sredozemlje. Tudi v planu z dne 22. septembra 1940 je Franco zagotavljal Hitlerju o nespremenljivi in iskreni navezanosti na Hitlerjevo osebo, na nemški narod in na stvar, za katero se bori Nemčija.

Španski zunanji in notranji ministri sta ponovno zagotovila nemškega poslanika Stohrerja, da bo Španija stoptila v vojno, čim ji bodo zagotovili dobave živeža in vojne materiala.

V septembru 1940 so bila v Berlinu posvetovanja med Hitlerjem in španskim zunanjim ministrom Severnom Sumnerjem. Predmet posvetovanja je bila zasedba Gibraltarja. Sumner je zagotvil Hitlerja, da bo Španija stoptila v vojno, čim ji bodo zagotovili dobave živeža in vojne materiala.

Španski veleposlanik je predal v nedeljo 3. marca ameriškemu zunanjemu ministru sledečo poslanico:

«Z ozirom na ponovne objave tiska in radia vaše dežele, na objavo skupnega sporočila francoske in ameriške vlade o položaju v Španiji in ki v primeri, da odgovarja resnici, vsebuje grožnja Španiji, z namenom da bi jo prišli spreminiti svojo vlado, želi španska vlada predhodno obvestiti vlado Združenih držav, da Španija odklanja kakršni koli tuji pritisk, ki bi ga izvajali nanjo, ker je prepričana, da je vprašanje njene notranje vlade dejstvo, ki se tice izključno njene suverenosti.

Kakršni koli nadaljnji poseg, ki bi se mogel zdelati kot grožnja za njeno neodvisnost, bi služil samo za dvig narodnih čustev španskega naroda, vedno ljuboosumnega na nedotakljivost svoje suverenosti. Španska vlada je uverjena, da narodno mnenje soglaša z njenim zadržanjem.

Poleg tega je Španija prepričana, da deluje pozitivno za mednarodno skupnost, ko brani medsebojno spoštovanje, ki predstavlja osnovo za njen obstanek.

Španski veleposlanik v Londonu je sprejel odposlanstvo 16 britanskih žena vseh političnih strank, ki so mu predložile protest zaradi umučanj in smrtnih obsodb, ki so jih izrekli v Madridu trem ženam. Veleposlanik jih je zavrnil, da se to vesti sda sovražne propagande in neresnične. V Španiji niso bile mučene in na smrt obsodene nobene žene, razprave so javne in dostopne javnosti in tisku. Veleposlanik je privolil, da se razpravi proti osebam, ki delajo za demokratsko Španijo, lahko udeležijo tudi demokratski opazovalci.

Svarilo kardinala Segure, sevilskega nadškofa
Kardinal Segura, nadškof v Sevillji, je v pastirskem pismu pozval Špance, naj bodo pripravljivi na velike spremembe. Kardinal Segura, ki je znan kot protifasistični s monarhistično težnjo, je odredil epšpanske molitve za korist države in zadržal v svojem pastirskem pismu: «Nujno je, da vsi uporabimo sredstva, ki so nam na razpolago, da bi hitro premagali naše zio. Vso državo preveva neprijetno ozračje, ki vzbuja veliko zaskrbljenost za bližnji bodočnost. Značaj položaja ni ne dopuša, da bi se jasneje izrazilo o stvareh, ki so pred nami. Čutilimo, da je neurje, ji povzroča strah, zelo blizu naše države.»

BORCI ZA DEMOKRACIJO NA KITAJSKEM

Cungking, 8. marca
Ob obisku generala Marshalla v Jenenu, pristojnici komunistične Kitajske, je general Chu Teh, vrhovni poveljnik komunistične vojske, izjavil, da se bodo komunisti borili za zedinjeno in demokratsko Kitajsko pod vodstvom generalisima Čankajškega.

General Chu Teh je dostavil, da bo po njegovem obojstranskem zupanju, ki so ga zdaj dosegli, raspršilo vsa prejšnja sumnjičenja. General Marshall se je vrnil v Cungking.

IZGUBE OSNIH SIL

Washington, 8. marca
Po računih britanske admiralitete in ameriškega mornariskega ministristva znaša število izgubljenih sovražnih podmornic v drugi svetovni vojni preko 996, od katerih 781 nemških, 58 italijanskih in 130 japonskih.

Angliji so uničili 524 nemških podmornic in 68 italijanskih, Američani pa 184 nemških in 4 italijanske. Ostale podmornice so propadle iz raznih vzrokov.

SAMOPRAVA ANAMA

Pariz, 8. marca
Pri razgovorih v Hanoju med francosko vlado in predstavniki nacionalnega anamitskega gibanja «Viet Nam» so podpisali pogodbo, na podlagi katere so priznali samovlado anamitski državi (severna Indokina). Na ta način postane Anam avtonomna država v okviru francoske zveze.

INCIDENT V HAIFONGU

Pariz, 8. marca
Prva francoska uradna izjava o dogodku v Haifongu, ko so francoske vojske izde, je po pripetih v Haifong, da bi izkrcala cete, pravi, da so jih pričele obstreljevati kitajske baterije. Po polurnem streljanju, ko so utrpeli Francozi še izgube, so prešli odredbe, naj odgovorijo z ognjem.

Kmalu zatem so izpostavili zvezo s tamokšnjim kitajskim poveljstvom ter prenehali s streljanjem. Kitajci zahtevajo, da so Francozi prvi pričeli s streljanjem.

PERZJSKA KRIZA

London, 7. marca
Perzijski ministri predsednik Ghavam Soltaneh je brzojavno obvestil iz Moskve svojo vlado, da je protestiral pri Molotovu zaradi sovjetske odločitve, da zadnjih svoje čete v Perziji. Izjavil je tudi, da bo osebno protestiral pri Stalinu.

V Teheranu so že tretji dan demonstracije pristave gibanja Tudeh pred parlamentom. Demonstranti skušajo ovirati parlament pri delu in razpravah. Datum za razpust je namreč določen za 11. marec, tako da bi z demonstracijami lahko preprečili podaljšanje parlamentarne dobe. Levičarska stranka upa, da bo lahko pri volitvah v severnih pokrajinah pod sovjetsko upravo doselja prevzem oblasti proti osrednji perzijski vladi. Policija je prepovedala nekaterim demonstrantom vstop v parlament.

Ameriški obveščevalci je preko moskovske radjske postaje javil, da je odpotoval z letalom iz Moskve v Teheran perzijski ministri predsednik Ghavam Soltaneh. Na letališču ga je pozdravil komisar za zunanje zadeve Molotov.

«Reuters» poroča, da so bile v Teheranu, ki je policija skušala razganiti množico, ki je hotela vdreti v parlament, ubite tri osebe in pet drugih ranjenih.

Brzojavka dodaja, da so bile trgovine prestolnice zaprte dve uri, ker so se njeni lastniki bali neredov.

To je že četrti zaporedni dan, ko so nemirni pred poslopjem parlamenta.

UGRABITVE V BERLINU

London, 8. marca
«BBC» poroča, da je zavezniška razdorstvena komisija sklenila ustanoviti preiskovalno komisijo, ki bo sestavljena iz članov štirih velesil, za primere samovoljne aretacije. Odredili so vojaškemu poveljstvu, naj imenuje zastopnike v te komisije, ki bo pričela svoje delo s preiskavo o aretacijah, ki so jih izvršili v Berlinu.

Dopisnik «BBC» poroča iz Berlina, da je ta ukrep v zvezi z izjemenjem pred približno 6 tedni, treh nemških sodnikov ter nekoga sodnega uradnika iz britanskega in ameriškega zasedbenega področja Berlina.

Znano je — piše dopisnik — da je bila ugrabitve enega teh sodnikov iz britanskega področja dele sovjetske tajne policije. Ko so ta primer obravnavali na sestanku pri vojaškem poveljstvu, sta sovjetska kakor tudi nemška civilna policija zatrjevali, da jima o tem ni ničesar znanega. Zaradi tega bojca, da ustanovimo v sru Evrope zdravno državo. Britanska vlada sledi z velicim zanimanjem navedeni politiki nacionalizacije, našemu novemu gospodarskemu in socialnemu nadrtu, politiki narodne fronte in razvoju sindikalnih organizacij.

Minister je nato govoril o pomoči, ki jo je dobila Češkoslovaška od Združenih držav, Kanade in Sovjetske zveze.

«Naše zavezništvo s Sovjetsko zvezo temelji na iskreni in globoki ljubezni, ki jo goji naš narod do ruskega naroda kot hvalečnost za vlogo, ki jo je imela Rdeča vojska pri naši osvoboditvi. Naše zavezništvo s Sovjetsko zvezo je trajno in trdno ter ne bo nikdar predmet nasprotstva. Sodelovanje med našima dvema državama se vedno bolj razvija na gospodarskem in vojaškem področju. Češkoslovaška je dobila od Rdeče armade oborožitev, materijal in izkušnje.»

O nemški meji je minister dejal: «Češkoslovaška upa, da bo Francozi dobila zagotovila za svoje

ZAVRNJEN ODSTOP GRŠKEGA MINISTRA

Atene, 8. marca
Grški ministri predsednik Sophoulis je naznanil, da ni sprejel odstopa namestnika ministrskega predsednika in ministra za izenačenje gospodarstva Emanuela Theodorosa. Theodoros je v svojem pismu izjavil, da se ne strinja s Sophoulisovo odločbo, naj bi to volitve 31. marca. Dodal je, da bi volitve, katerih bi se levičarske stranke vzdržale, privedle do se stave zbornice, ki bi bila popolna podvzročna demokratskim strankam in bi bila zaradi tega kratkotrajna. Nadalje je zatrjal, da je potrebno ustanoviti skupščino, ki bi bila sestavljena iz vseh političnih strank ter da bi bilo obnavno grškega gospodarstva porazno imeti vlado, v kateri bi prevladovali razredni predsodki.

VOLITVE NA NIZOZEMSKEM

Haag, 8. marca
Volitve v novo državno spodnjo zbornico bodo 17. maja. Poročilo pravi, da bodo volitve za pokrajinske skupščine 29. maja in za razne občinske svete 26. junija.

ZAPISKI

PERZIJA

II
Nova skupščina je izbrala vlado, katere člani so v prvi vrsti znameniti po tem, da so popolnoma nesposobni za izvrševanje vladnih nalog. Na čelu vlade je Jevadžev Pilevari, moč star kakšnih šestdeset let, o katerem se splošno govori, da ga je oblikovala Moskva, četudi kaj takinega govorijo o vsakem Perzijsku, ki je po pravci ali po krivici ekonomist ali rusofil. Pisarvari je bil član sovjeta v pokrajini Gilan leta 1920 in je bil dolga leta v zaporu pod vlado šaha Reza. Izvolil so ga za poslanca v Tabrisu pri volitvah 1943; četudi je sprejel več glasov kot kateri koli izmed ostalih smelih izvoljenih poslancev, so njegove poveritve v teheranskem parlamentu zavrnili. Pisarvari je prav lahko mogoče orodje v rokah rokah, toda on more v najslabšem primeru opraviti trediti, da so ga instni ljudje naglani v ruske roke; naj bo sposobnost azerbejdžanske skupščine se tako skromna, vendar je dvomljivo, če je manjša, kot je bila sposobnost in zmogljivost teheranskih uradnikov, katerih nedruga uprava in nemarnost je prišla v Azerbejdžanu že v pregovor.

Nedavni razvoj dogodkov so spremljali v Teheranu z jezo in strahom. Prestolnica je postala žrtev panike. Verjeli so in v splošno se zdaj verjamejo, da je v mestu kakšnih dva tisoč ruskih častnikov in vojakov, katerim pomaga kakšnih tisoč priseljencev iz severa. Vsi naj bi bili v civilnih oblekah in pripravljeni za vsako akcijo, ki bi jim je njihovi poveljniki ukazali.

Poročilo so, da so delili prebivalstvu rusko orožje na nekaterih mestih. Z nemirno v sru opazujejo rdečo posadko v Semnanu na vzhodu, katero Perzijski cenijo na 20.000 moš, in na posadke med Kazvinom in Keremem, kjer naj bi bilo še nadaljnjih deset tisoč vojakov. Nekaj časa so govorili, da bosta šah in vlada prisiljena umakniti se na vrgo proti jugu. Vendar se opaža, da je iz prestolnice odšlo malo ali celo nič ljudi.

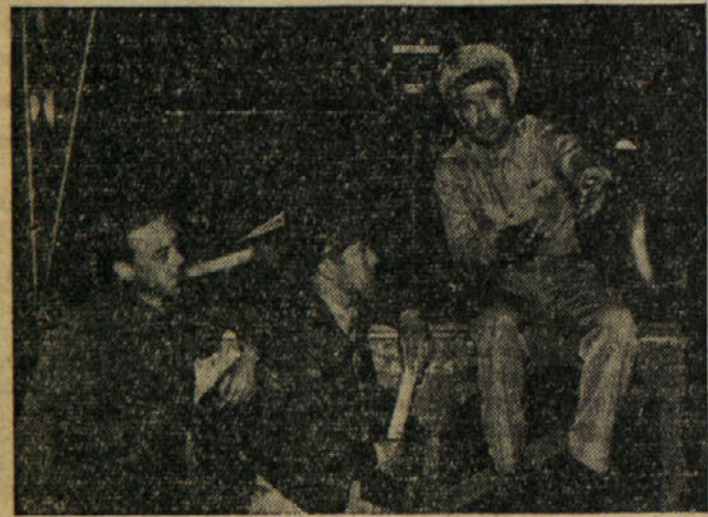
Prvi protikurper perzijske vlade na dogodke v severnih pokrajinah je bilo sklicanje kromskega sveta, v katerem je bilo pet bivših ministrskih predsednikov, ki naj bi svetovitali sedanjih vladi. Temu je sledil ukaz upravitelju pokrajini, naj bi izvedli pokrajinske volitve, ukrep, katerega ustava predvideva, toda na katerega so pozabljali vseh zadnjih štirideset let. Obnovitev pokrajinskih svetov so Britanci je oplovanje zahtevali pri perzijski vladi, toda Perzijski so čutili, da so dokler Britanci ne bodo svojih pripravil prišli s silo, lahko obidejo vse z izgovorom, češ da niso mogoče nobene volitve, dokler so tuje čete v deželi. Toda takšen izgovor nikakor ne drži. Na juho britanske in ameriške čete niso v nobenem primeru delale nič drugega, kot vzdrževale red in mir, da bi ne bilo nobenih prekinitev pri stalnem prevažanju pomoči Sovjetski zvezi. Bilo bi popolnoma lahko perzijski vladi, da bi uredila pokrajinske svete kadar koli po letu 1941. Nihče ne more precentiti koristi taknega ukrepa za perzijsko vlado.

Pokrajinski odbori pod vodstvom dobrih in primerno izbranih upraviteljev, ki bi se naslanjali na močno razviti krajevni patriotizem v Perziji, bi bili vrta za trdnost osrednje vlade. Omočili bi napredek pri upravi, ki jo je skoraj popolnoma ohromila prevzelja centralizacija. V deželi, kjer so prometna sredstva še vedno zelo primitivna, krajevne oblasti ne morejo ukreniti ničesar v najbolj navadnih zadevah, če ne stopijo v stik z ogromno osrednjo birokracijo. Perzijski ne morejo nikomur očitati kot samim sebi, če so zdaj bili prisiljeni izvršiti ukrepe, ki bi jih prej mogli izvesti dostojno in v miru. Celu zdaj je mogoče opaziti vzemirujoče znake, da osrednja vlada jemlje s prvo roko, kar je dala z drugo in premišlja o tem, kako bi omejila tiste malenkostne pravice novih krajevnih svetov, ki morajo leže začeti delovati, da bi tako zadržala vse pristojnosti osredotokene uprave.

(Nadaljevanje prihodnje)

F I L M

Tehnične filmske šole

Na naši sliki vidite Roberta Floreya (na levi), kako posluša polkovnika Scotta, avtorja filma «God is My Co-Pilot», ko daje glavnemu igralcu Dennisu Morganu navodila o pilotiranju.

Robert Florey, eden izmed najstarejših strokovnjakov filmske industrije v Hollywoodu, je opovrgil na važno posebnost tehnične šole za tehnične osebe v filmski industriji. Tehnični so bili v okviru ameriških vojskih in univerz in bi imeli po njegovem mnenju dve prednosti: mladi ljudje, ki hotejo postati tehničniki, bodo v njih dobili primerno izobrazbo; filmskim družbam pa, ki so trenutno prisiljene izgubljati mnogo časa in denarja za izobrazbo novincev, da na razpoložljivo primerno število nadarjenih in izurjenih mladih moči.

Kakor so se doslej izobrazevali inženirji, arhitekti ali drugi, tako se bodo odzela lahko strokovno usposabljanje tudi fotografji, filmski operaterji in režiserji. Tudi njihov poklic zahteva spretnosti in poznavanja tehnike.

Po miselnju Roberta Floreya bi se morali dečki in dekleta lotiti v laboratorijih s praktičnimi vajami. Vsak dijak bi moral poleg svojega dela poznati tudi del svojih tovaršev. To pa zaradi tega, ker mora dober režiser pravočasno poznati del fotografja ali operaterja, kakor svoje. Morebiti ni velja isto za druge tehnike, vendar misli, da bi velje poznavanje vseh podrobnosti filmske industrije prispevalo k izpolniteljnosti proizvodov.

Razen tega predvideva Florey, da bi izmenjavali dijake med različnimi državami pripomočniki bodočim idejnim tvorcem filmov spoznavati druge narode in različne tehnične načine. Če bodo mladi ljudje spoznavali razne narode, o katerih bodo morebiti v bodočnosti snemali film, bodo brez dvoma dosegli višino, ki jo bodo zahtevali od svojega filma. Pomagali bodo ustvarjati razumevanje med različnimi narodi. Tako se je izrazil Robert Florey, ko je govoril o važnosti izmenjave različnih tehnik v filmski industriji. Podrtalet je, kakšen vpliv je imel realizem ruske filmske fotografije na ameriške operaterje. Tudi francoski način poslušati se igralcev in ne samo dialoga v razvoju dejanja, ni ostal brez odziva v Hollywoodu.

Florey se udeležuje še nad 25 let v filmski produkciji. Rodil se je v

JULIJSKA KRAJINA

Arbitraža in posredovanje v odnošajih dela

Trst, 8. marca. Polkovnik H. P. P. Robertson, vršilec dolžnosti višjega častnika za civilne zadeve, je izdal odredbo št. 78 a katero je odločno naslednje:

Člen I. — Postopek za arbitražo
Postopek, ki ga morajo začeti okrajni in pokrajinski uradi dela v izvrševanju svojih nalog na podlagi Splošne odredbe št. 4. bo sledeč:

a) Vsaka skupna pogodba med delodajalci in delojemalci bo morala biti pismena in ne bo veljavna, če ne bo vpisana pri okrajnem ali pokrajinskem uradu dela; b) Če neposredna pogajanja med prizadevanjem svojih nalog na podlagi Splošne odredbe št. 4. bo sledeč:

a) Vsaka skupna pogodba med delodajalci in delojemalci bo morala biti pismena in ne bo veljavna, če ne bo vpisana pri okrajnem ali pokrajinskem uradu dela; b) Če neposredna pogajanja med prizadevanjem svojih nalog na podlagi Splošne odredbe št. 4. bo sledeč:

Člen II. — Arbitražni odbori.
a) Arbitražni odbori bodo ustanovljeni iz enakega števila predstavnikov obeh nasprotnih strank poleg predsednika, ki ga bodo izbrali sporazumno, obe stranki in v primeru neozgleda ravnatelj okrajnega ali pokrajinskega urada dela.

Ravnatelju bodo nadalje poverili oblast, da imenuje vse člane odbora, kadar ne bi omenjene stranke poskrbele za ta imenovanja in jih je predsednik o tem obvestil; b) Okrajni in pokrajinski uradi dela bodo morali poskrbeti za vse tajniške posle za arbitražni odbor in bodo morali nuditi potrebne prostore, poskrbeti za stroške in za honorar, ki pripada članom arbitražnega odbora; c) Arbitražni odbori bodo morali pravično odločati o zadevah z večinskimi glasovanji in ne da bi bili vezani ali ovržani po kakršnem koli postopku. Izide bodo morali sestaviti v obliki pismene odredbe, ki jih bodo vročili pri okrajnih ali pokrajinskih uradih dela. Ti bodo morali po ugotovitvi pravilnosti, če so odločitev v skladu z obstoječimi zakoni in odredbami, vplati te izide in poskrbeti za obvestilo obeh prizadevanjih strank. Ta odločitev bo postala sam dokončna in obvezna na obeh stranki; d) Z izjemo tega kar je tu odredeno, bodo delovanje arbitražnih uradov urejevale upravne norme in odredbe, ki jih bo lahko izdala od časa do časa Zavezniška vojaška uprava.

Člen III. — Sodstvo dela prizivnega zbora.
Na podlagi odlokov Splošne odredbe št. 4 se sodstvo dela, ki je sestavni del prizivnega zbora ne bo več bavilo s skupnimi zadevami dela, ki jih ureja omenjena Splošna odredba in pričujoči odlok.

Člen IV. — Dan vstopa odredbe v veljavo.
Odredba bo stopila v veljavo na dan ko jo bom podpisal.

UPORABA DVORAN IN GLEDALIŠČ ZA SESTANKE IN MANIFESTACIJE

Trst, 8. marca. V razgovoru z dopisnikom VZN so višji častniki Zavezniške vojske uprave, AISA in 655 Areas poudarili, da obstajajo zelo zmedeni pojmi glede podelitve dvoran in gledališč, ki so pod nadzorstvom zaveznikov, za politične manifestacije, sestanke i. t. d.

Vse protnje za sestanke ali za uporabo dvoran je treba predložiti pristojnim oblastem Zavezniške vojske uprave. Če gre na primer za Trst, je treba naložiti prošnjo na komisarija za tržaško področje, ki bo izdal dovoljenje in bo oddal prošnjo za lokal za to pristojnim oblastem. Vsa pogajanja bodo teka preko komisarija za področje pri Zavezniški vojaški upravi in ne neposredno s 655 Areas ali drugim organom.

Častnik AISA je poudaril, da so zdaj izročili ridoto gledališč Verdi trajno kulturnemu in umetniškemu društvu, kateremu so odvzete to dvorano fastistične oblasti. Ta krožek ima v programu mnogo koncertov, sestankov i. t. d. od katerih so mnogi že dolgo v načrtu.

So go so rezervirane še dolgo druge dvorane in gledališča. Osebe in organizacije bi morale razumeti potrebo, da predložijo svoje prošnje čimprej, po možnosti en mesec pred prireditvijo.

IZ SLOVENIJE

Uprava in knjigovodstvo tajništva Zveze kovinarjev v Ljubljani sta napovedala tekmovanje vsem krajevnim odborom Zveze kovinarjev in vsem podružnicam kovinarjev Slovenije v tem, kdo bo hitreje odpravil tajniške in biografske posle, kdo bo hitreje odpravil dopise ter kdo bo točneje odgovarjal na okoliščine in pogajal obracun o plačni članarini.

Na področju B so ustanovili posebni Pokrajinski kmetijski odbori, ki si je zadal nalogo, da bo do skrajnosti organiziral spomladansko setev. Kmetom bo skušal pravočasno preskrbeti dobra semena in umetna gnojila. V Ajdovščini po poseben odbor skrbel za organiziranje delovnih akcij v pomoč siromasnemu ljudstvu, zlasti vdovam padlih partizanov.

Isto nedeljo so v kamnolomu v Kamni gorici prostovoljno delali nameštenci Uprave cest. Pripravili so 40 kub. metrov gramozca. Čisti dobiček 9.800 din so podarili svojem padlih partizanov.

Tudi delavstvo tekstilne tovarne «Metka» v Celju je pristopilo k prvomajskemu tekmovanju. «Ljudska pravica» objavlja, da je v vaškem oddelku podjetja čutili še večji napon sil in da se je pazljivo delavci in delavce v večjih mestih so pričeli graditi nove postaje za potnike.

Nadzorstveni svet štirih volesl v Avstriji je prišel do sklepa, da na avstrijskem področju ne bo treba zmanjšati živiliških obrovov.

Českoslovaška vlada je ponudila uslanovi UNRRA na tisoče ton živil, med njimi sladkor in sir, v zameno za živila, ki jih v državi pripravljuje, posebno marmelade.

Pročevalna premoaga v Franciji je v mesecu januarju za tri odstotke prekošla predvojno proizvodnjo. Število delavcev, zaposlenih v industriji, je za 37 odstotkov večje, kakor pred vojno.

Ameriški minister za poljedelstvo javlja, da so se svetovna proizvodnja mesa zmanjšala v letu 1945 za 3.808.000 ton v primeri a prajšnjim letom.

Jugoslovaška poročevalna agencija je javila, da je Sovjetska zveza obvestila bolgarsko vlado, da ji bo poslala električne centrale, skupno z odgovarjajočimi kotli.

Iz Francije so odpisali na Poljsko material za popravilo železnice, da bi se tam ojačali razdelitve okoli 2 milijonov ton premoga, ki leži v poljskih rudnih skladisih zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev.

TRŽAŠKA KRONIKA

POLICIJA JULIJSKE KRAJINE ŠTEJE TRI TISOČ MOŽ

Ob koncu tečaja, je bila v šoli za vežbanje policije parada, kateri je prisostvoval brigadni general R. A. T. Eve, poveljnik 655 Areas. Skupno število civilne policije Julijske krajine v novini znaša zdaj 3.072 častnikov in vojakov. Današnji proslavi je prisostvovalo 283 moških, ki so zaključili prvi tečaj za vežbanje, ki je trajal 2 tedna. Kesneje se bodo tečajniki vrli v šolo ter bodo obiskovali še 8 tedenski tečaj.

Dvesto tri in osmdeset novincev je bilo uvrščenih na večbališču pod poveljstvom majorja J. Hendersona, voditelja šole, ko je prisel brigadni general Eve. V spremstvu polkovnika H. Thorna je general Eve pregledal moštvo ter ga nagovoril s sledečimi besedami: «V Trstu sem je od 2. maja preteklega leta in poveljujem 655 Areas, imel sem priliko slediti v velikim zanimanjem ustanovitvi, vežbanju in delovanju policije Julijske krajine. Zaradi tega se zavedam velike važnosti vaše policije in njene delavnosti.

«Lahko ste ponosni — in jaz sem prepričan, da ste — da pripadate tej policiji, ki si je v kratki dobi svojega obstoja pridobila slova in ugled. Obdržite strogo disciplino in opravljajte svoje delo vestno in nesebično, nepristransko do ene ali druge vrste prebivalstva. Bil sem zelo presenečen — je pripomnil general — zaradi zadnjega policije, ki sem jo videl pri delu v Trstu. Tudi mnogi višji zavezniški častniki, ki so obiskali mesto, so se zelo pohvalno izrazili.

«To, kar sem videl danes, me prepričuje, da ko boste bli od tu in boste zavzeli svoje mesto med drugim moštvom policije, boste obdržali — če ne povedali njene ugled. Zelim vam srečo pri delu.

Po mimohodu novih članov policije je brigadni general Eve pregledal šoleka poslopja.

Preklic obstoječega zakona

Trst, 8. marca. Polkovnik H. P. P. Robertson, vršilec dolžnosti višjega častnika za civilne zadeve, je izdal ukaz št. 79 s katerim razveljavlja odloke obstoječega kraljevega zakona št. 1015 z dne 27. septembra 1941, ki so ga spremenili z nekaterimi spremembami v zakon št. 1470 z dne 29. dec. 1941, ki razveljavlja prenosne lastnine in drugih neregistriranih lastninskih pravic. Ta ukaz bo stopil v veljavo z dnem podpis.

Imenovanje upravnega sveta

Polkovnik H. P. P. Robertson, vršilec dolžnosti višjega častnika za civilne zadeve, je izdal sledečo upravno odredbo št. 33, a katero je imenoval upravni svet pri tržaškem glavnem liceju. Upravni svet bo sestavljen — kot to predvideva Člen 4 ustave — iz sledečih članov: Francesca Colottija, profesorja tržaškega vseučilišča, ki ga je izbral oddelek za pouk pri Zavezniški vojaški upravi št. 13. zbor; prof. Vittoria Rubinija, tržaškega stroškega nadzornika, kot predstavnik oddelka za vzgojo pri Zavezniški vojaški upravi št. 13. zbor; prof. Agostina Origone, profesorja na tržaškem vseučilišču, kot predstavnik tržaške pokrajine; dr. Giulio Grattona iz Trsta, kot predstavnik tržaške občine; prof. E. Budava Cervenca, kot ravnatelj tržaškega glasbenega liceja.

Omenjeni upravni svet bo izvajal vse funkcije in bo imel vsa pooblastila, ki jih predvideva ustava omenjenega liceja.

Uvodno predavanje na univerzi

Včeraj zvečer je imela pred akademskimi oblastmi in študenti uvodni govor o «Home»-jevih studijih in poeziji Ilijade profesorica grške literature na filozofski fakulteti Luigia Achillea Stella.

Deseti marec-dan otrok

Tržaški škof je predlagal, naj bo nedeljo 10. t. m. v Trstu eden otrok, ki ima dvojni namen: da vzbudi zanimanje v krščanski skupnosti in da prične pobirati v vseh cerkvah plemenita darila za otroke, ki trpijo pomanjkanje.

Prosiava židovskega praznika

V soboto 16. marca ob 18.30 uri bo v židovskem templju v Trstu, ulica San Francesco 19, verski obred ob priliki praznika Purim.

Gledališče Fenice

Danes zvečer ob 20. uri predvaja 7a Welfare Entertainments varietejsko predstavo «Trije Cavallini». Predprodaja vztopnic pri gledališki blagajni.

PREHRANA

Razdeljevalni siri. Od jutri do 14. t. m. bodo razdeljevali po 70 gr namiznega sira vsakemu potrošniku od 19 do 65 let, cena sira je 238 lir za kg, potrošniki ga lahko dvignejo na odrezek št. 3 nove klavške nakaznice. Razdeljevalni velja samo za mesto, v prihodnji dnevi pa se bo začelo tudi po pokrajini.

POPRAVEK UPRAVNE ODREDBE ŠT. 31

V upravni odredbi št. 31, se namesto imena Mayerja Ernesta z imenom Moscarda Omeru, ulica Buonarroti št. 16. Ta odredba stopi takoj v veljavo.

dejal sinoči... pozabiti Otilija. Bil sem zelo jezen. Povejte po pravici, ali ne bi bil jezni tudi vi? Svetišk! človek sem.

Ko je prebolela prvo presenečenje, se je popolnoma pomirila. Uspelo ji je, da se je prijazno smehljala, smehljaj pa bil tako lahčen, da Sam ni bil gotov, če je videl nasmeh na Otilijinih ustih. «Zares, Sam? Od kdaj?»

Sam je bil v neprijetnem položaju govornika, ki mora prijeti govor, pa ne ve, kaj bi pričel. Če bi Otilija dejala, kakor bi bilo naravno: «Čemu me zasledujete?», bi lahko pričel takole: «Ker vas ljubim vsemu, kar se je zgodilo, ljubim in vas želim štiti, ali podobno.

«Veste, da sem zelo v skrbeh zaradi vas? Ne jem, ne spim odkar... Njegov obraz je izrazil vse drugo kakor glas ali neprepanost. Otilija se je obrnila proti lekarni. «Ah, zdaj razumem. Sli ste v lekarno? Smilito se mi in mislim, da bi vam dobro pomagalo uspešno sredstvo. Potrebujete moralno zdravlilo za okrepitev...»

«Vas potrebujem!» je izjeljal Sam in dostavil, še preden mu je mogla odgovoriti. «Potrebujem vas, četudi ste me odbili... da ste me odbili Otilija, tega pač ne boote

5000 otrok bo dobivalo obede

Včeraj jutraj so pričeli deliti v mestu obede učencem ljudskih šol. Trenotno prejema hrano 5.000 otrok, ki so jih izbrali med najpotrebnejšimi. Kesneje bodo začeli deliti hrano vsem učencem, ki bodo želeli. Hrano delijo v otroških zabaviščih, kamor grede otroci vsak s svojo izkaznico. Tam jih čakajo učitelji, ki so določeni za nadzorstvo.

Dopisnik VZN — je prisostvoval delitvi v zabavišču v ulici Castello. Učenci so prišli pravočasno. Vsak je imel skodelico čr. menažo z žlico. V dvorano zabavišča so postavili 15 miz. Takoj ko so prisel juhe, na katero so morali malo čakati, se je k vsaki mizi vsedel po 10 otrok, skupno jih je bilo 150. Na eni strani so sedeli dečki, na drugi deklice. Vsak otrok je prejel kruhček in približno pol litra juhe, ki so jo vsi pohvalili. Nekateri dečki so zahtevali dodatek, kar so jim prav radi ugodili.

«Ena pomilostitev in dve preložitvi»

Včeraj je bila pred izrednim sodiščem razprava proti Francu Soperju, rojenemu v Trstu leta 1911, obtoženemu, da je v Trstu, aprila leta 1944 izdal nemiskim SS odredbo štiri osebe, katere so aretirali in odpeljali v riarno pri Sv. Soboti.

Razne priče so potrdile obtožbo, vendar z zelo zmernimi izjavami, po katerih niso mogli ugotoviti popolne odgovornosti obtoženca. Javni tožilec je izjavil, da ni nikarhi dokazov proti obtoženju in je zahteval opustitev zaradi pomanjkanja dokazov.

Ovdatnik E. Bologna je potrdil, da je prišlo do te razprave samo iz mačevalskih varokov in da ni kolaboracionizma nik'kega govora. Branilec je zahteval opustitev, ker dejanje ne vsebuje zločina.

Kesnje bi morala biti razprava proti dvoma kolaboracionistoma, ki se skrivata in katerih razprava je bila odložena, ker je za prvega manjkala priča in pri drugem ni bilo časa za pripravo obrambe.

Predsednik Thernes, javni tožilec Ferluga, ljudski sodnik Tomasi, Gerlane, Janovič, Brattina, zapisnikar Sore.

GORICA

Prodaja čevljev

Zbornici za trgovino, industrijo in poljedelstvo v Gorici so nakazali 7.148 parov čevljev (v skupni vrednosti za 9 milijonov lir) za moške, ženske in otroke, v razdelitvi na področju A goriske pokrajine. Te čevlje bodo po možnosti razpodelili pod nadzorstvom v eni sami trgovini. Z ozirom na to vabi zbornica trške, ki jih financirata ta nakup, naj se prijavijo do 20. t. m. Ravno tako je bil zbornici nakazan tretji kontingent tekstilnih in oblačilnih izdelkov (v skupni vrednosti za približno 5 milijonov lir) za razdelitev na področju. Turške, ki bi se zanimale za razporedje, se morajo prijaviti do 12. t. m.

Še o utopljenca

Neznani tatovi so vdri v hišo branjevca Giovannija Migliana, stanujočega v Kostanjevici št. 5 in odnesli 20 korov blaga za moške obleke, 20 za ženske in listnico z dokumenti in 500 lirami. Skupna škoda znaša preko 200.000 lir.

Tatvina

Neznani tatovi so vdri v hišo branjevca Giovannija Migliana, stanujočega v Kostanjevici št. 5 in odnesli 20 korov blaga za moške obleke, 20 za ženske in listnico z dokumenti in 500 lirami. Skupna škoda znaša preko 200.000 lir.

Nedeljska avtobusna služba za Trst in V. dem

Avtobusno podjetje Ribi sporoča, da bodo z 10. marcem uvedli nedeljsko avtobusno službo med Gorico in Trstom ter Gorico in Vidmom. Odhod iz Gorice v Trst ob 7. in 17. uri in iz Trsta v Gorico ob 8.30 in 18.30 uri; iz Gorice v Vidmo ob 7. in 17. uri in iz Vidma v Gorico ob 8. in 18. uri.

Zaradi posesti orožja

Pred zavezniskim vojaškim sodiščem se je moral zagovarjati Sicilijanec Giuseppe Pantano zaradi nezakonite posesti orodja, šivilj in mila zavezniškega izvora in zaradi posesti revolverja «Beretta» s petimi 8mm naboji. Vse to so našli pri obtoženem ob priliki preiskave na njegovem domu v ulici Morelli 24. februarja. Sodišče ga je na podlagi dokazov obsojilo na dva meseca zapora in 5.000 lir globe za posest blaga iz 9 mesecev zapora za radi posesti revolverja. Zapor se mu šteje od dneva aretacije.

Na popoldanskem zasedanju je sodišče oprstilo Ivana Cimprčka, obtoženega prekršitve določb o prepovedi pisanja po židovih, in sicer zaradi tega, ker je obtoženec dokazal, da je imel dovoljenje hisnega lastnika.

Kdor oglašuje, ta napreduje

Glavni urednik: PRIMOŽ B. BODNIK Izdaja A. I. S.

«Kljub vsemu, kar se je zgodilo, Otilija jaz... bi šel v smrt iz ljubezni do vas. To je resnica. Sami ste, brez prijateljev... in veste, da niste niti omejena, Otilija? Vse oblasti in škof trdijo, da je zakon neveljaven...»

Otilija se je trenutku nevarnosti pač ni mogla brigati za to, kaj miali škof. «Dobiva se že eno uro na tem kraju.»

Zdaj ni bil pravi trenotek za razgovore; ni bila niti prvi volji, da bi osoparvala Samu. «Otilija, hotel sem vam vse povedati...»

«Čez eno uro Pustite me iti, ali pa me nikoli več ne boste videli. Pojdite!»

E. WALLACE

POTEPUH

Pustolovska zgodba

Vprašati bi vas hotela, če bi bili ušajeni Gospod Wasser, če bi vam ponudila kot poročilo dandaj deset tisoč dolarjev.

Sam je sedel in ni mogel spregovoriti. Hotel je izraziti zadrževanje in hvaleščino, toda na obrazu mu je bilo čitati nemi obup stradanega človeka, kateremu so ponudili bogato kosilo na drugi strani reko, ki je ne more preplavati.

«Stvar je v tem, gospa... Nič ne ve, kje je Otilija trenutno. Včeraj je potepuh nekje ukradel smoking in potem prišel v Elmerjevo hišo pod prezeto, da je uradni prvoodnoega ministrstva. Na dvajset let je že jako dobro obosidil zaradi takih laži. Otilija je šla z njim... kdo va, kje je zdaj?»

Lady Gloria se je približala oknu in odmaknila zastore. «Ni morebiti tisto dekle pred lekarno?»

«Moral bi biti takto «Globo» ali «Zvezdo», da bi lahko razumeli, kakor grdo ste ravnali z mano. Kot zahvala za vse, kar sem strčil za...»

«Iščete mene?» ga je potihoma vprašala. «Ste vi gospa Gira... ne spominjam se prav imena.»

Izgrala mu je listek iz rok in čitala: «Pojdite naprej po ulico, do šole. Nato proti palji. Skušati vas bom dohiteti. Policoja me išče.»

Bilo je brez podpisa in plamo na obrazec za telegram.

Otilija je stanišla listek v pesti in pokimala dečku, ki ni pričakoval nagrade in takoj izginil.

Sam, ki so ga prekinili v najlepšem delu govora, ni opazil nič nevarnega v Otilijinem razgovoru z dečkom. Morebiti ga je poslala po opravkih in je čakala, da se vrne.